

Zbigniew Pianowski, Janusz Firlet, Stanisław Koziół

Kraków - Wawel. Rejon VIII - zachodnia część wzgórza

Informator Archeologiczny : badania 11, 172-173

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

z fragmentami naczyń glinianych z 2 połowy IX i X w. oraz z ułamkami kości zwierzęcych, węgli drzewnych i zbutwiałych szczątków drewna i kory.

W północnej partii obiektu stwierdzono soczewki popiołu i rozdrobnionych węgli drzewnych.

2. Nasyp jądra wczesnośredniowiecznego wału obronnego /X/XI-XIII wieku/. We wnętrzu trzonu wału stwierdzono ślady konstrukcji drewnianych, zachowane w postaci smug mocno zmieszanego, sproszkowanego drewna. Są to prawdopodobnie relikty konstrukcji skrzyniowej wypełnionej utworami gliniastymi, ilastymi i piaskowato - gliniastymi.
3. Średniowieczny "wielki" mur obronny. Uchwycono i rozpoznano najniższą partię fundamentu muru. Stwierdzono, że wykonany był z łamanych kamieni wapiennych o średnicy 15-25 cm, ramdziej ok. 40-45 cm, głównie wewnątrz muru, łączonych zaprawą wapienną. Pomiędzy kamieniami występowały drobne okruchy cegiel. Szerokość muru w partii fundamentowej wynosiła prawdopodobnie 200 cm//. Stopa jego obitała się wraz ze spadkiem terenu, tworząc charakterystyczne stopnie.
4. Nawarstwienia nowożytnie - poziomy użytkowe i wytworzone po zniszczeniu murów obronnych w początkach XIX wieku oraz nawarstwienia związane z zakładaniem Plant.

W trakcie prac nie stwierdzono nawarstwień średniowiecznych i nowożytnych z okresu istnienia muru obronnego. Prawdopodobnie zostały one całkowicie zniszczone w czasie porządkowania terenu w 1 połowie XIX wieku.

Materiały z badań przechowywane są w Dziale Krakowa Przedłożycyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

KRAKÓW - WAWEL
Rejon XIII - zachodnia
część wzgórze

Kierownictwo Odnowienia Zamku
Królewskiego na Wawelu
Państwowe Szkoły Sztuki na Wawelu

Badania prowadzili mgr Zbigniew Pianowski i Janusz Firlet pod kierunkiem mgr Stanisława Kozieła. Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Dwudziesty ósmy sezon badań. Grodzisko głównie IX-XIII w., zamek gotycki i renesansowy oraz relikty osadnictwa nowożytnego.

W roku 1977 skoncentrowano się na rozpoznaniu odkrytego w 1976 roku sakralnego obiektu romańskiego, rozszerzając eksplorację po stronie południowej apsydy prezbiterium. W toku badań odsłonięto dalszą partię średniowiecznego przedmurza z końca XIV lub przełomu XIV i XV wieku, którego stopa tkwiła w resztkach wału z 3 ćw. XIII w.

W spągu wału stwierdzono ławę kamienną. Był on posadowiony na zniszczonej budowlu romańskiej. Rozpoznano dwa lub trzy wybrukowane poziomy użytkowe po stronie zewnętrznej apsydy, odsłonięto jej dalszy fragment w kierunku południowo - zachodnim, znacznie zniszczony z końcem XVIII w. podczas budowy fortyfikacji kleszczowych w tym rejonie. Wykonano też niewielki przekop do wnętrza apsydy, aby zmierzyć grubość muru. Na całej długości posiada on przebieg półkolisty, wykonany jest w technice opus emblectum, licowany kostką wapienną średniej wielkości. W części południowo-zachodniej posiada grubość ok. 140 cm. Po stronie zewnętrznej ława fundamentowa występuje na znaczną / ok. 150 cm/ odległość poza lico części naziemnej muru.

Z całej budowli zachowała się jedynie apsyda niemal w pełnym zarysie. Utrudnia to znacznie rekonstrukcję świątyni. Suma dotychczasowych rozpoznawień terenowych skłania do stwierdzenia, że mamy do czynienia z pozostałością kościoła jednonawowego o niezbyt wydłużonej nawie. Fundamenty hipotetycznie rekonstruowanego przednio aneksu od strony północnej - wobec nowych ustaleń - należy uznać za część wysuniętej ławy fundamentu apsydy. Na podstawie analizy materiału ceramicznego oraz cech technologii muru okres powstania budowli datować można na schyłek XI - pocz. XII w., zaś ostateczne zniszczenie - na ok. połowę XIII w. Wysoce prawdopodobne jest powiązanie kościoła z wezwaniem św. Jerzego, wzmiankowanego w źródłach historycznych dotyczących Wawelu.

KRAKÓW - WAWEL
Rejon X - zachodnia
część wzgórza

Kierownictwo Odnowienia Zamku
Królewskiego i Państwowe Zbiory
Sztuki na Wawelu

Badania prowadzili mgr Magdalena Szewczyk i mgr Witold Szmukier /autorzy sprawozdania/ pod kierunkiem mgr. Stanisława Kozieła, Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Dwudziesty ósmy sezon badań. Grodziisko głównie IX - XIII w., zamek gotycki i renesansowy oraz relikty osadnictwa starożytnego.

W październiku 1977 r. podjęto prace wykopaliskowe w dużym wykopie koło baszty Sandomierskiej, na zewnątrz średniowiecznego muru obronnego.

Przedmiotem eksploracji archeologicznych były głównie warstwy nowożytne nawiązujące do przemian w murowanej zabudowie tej części Wawelu zachodzących w XIX - XX w. Najmłodsze z nich powstały podczas prac konserwatorskich w pierwszych latach powojennych, gdy wyburzono pobliski budynek szpitala austriackiego i zrekonstruowano gotyckie mury obronne.

Z lat okupacji hitlerowskiej pochodzą wkopy powstałe podczas budowy portierni przy bramie Bernardyńskiej i sąsiedniego pomieszczenia na przedłużeniu budynku 9. Fragmentarycznie zachował się też poziom z 2 połowy wieku XIX kryjący niwelacyjno-